

SABADELL FEDERAL

Setmanari porta-veu del Partit Federal

Redacció i Administració: Jardí, 7 i 9

Els originals no's tornen.

Dels articles ne son responsables els seus respectius autors.

SUBSCRIPCIÓ MENSUAL . . .

50 CÉNTS.

NOMBRE SOLT

10 »

Les nostres exequies a l'autor de "El Liberalismo es pecado"

El nostre Judes⁽¹⁾

En Nakens podrà escriure una llarga i minuciosa pàgina sobre el clergue Sardà i Salvany, enterrat fa dies, per el qual avui, a la nostra manera, celebrem unes exequies fúnebres per la seva memòria, elogiant de passada a la mort perquè aquest cop ha escollit molt bé. Era En Sardà i Salvany, a més d'un baix d'ànima, d'un ulti foribond, un ser que tenia el cor en el fetje i així com a tothom li segregava normalment la bilis d'aquesta víscera, a n'ell la bilis li fluïa constantment del cor i que a viure en el temps de Jesús, aquest li hauria fet aquella pregunta que Orgon feu a Tartuffe: «Tant de fel teniu dins l'ànima?», perquè aquest home digne de viure en els temps de Felip II, d'aquell rei que duia «gorguera» i aquell barret alt i rodó, famós en la història del cristianisme intranzigent, d'aquell rei que tenia «quemadero» i que preferia perdre regnes a perdre ànimes, a n'aquest home, En Sardà, solament bilis i fel traspuava tot ell, en els seus fets, en les seves obres i especialment de la seva prodigiosa ploma que escrigué una sèrie inacabable d'articles, d'opúscols, de follets, de llibels, plens d'intransigències ridicules, de furioses escuinades contra tot progrés i avansament, de bufades verinoses contra l'antorxa de la Llibertat, com volguent complir lo que mana En Ruben Darío: «Quan una musa te dongui un fill, procura tenir les altres embrassades». En Sardà sempre tenia una musa en cinta.

Per ell la terra en revolta o no junyida al seu dogma d'extermini i de mort, venia a ésser un llac Tiberíades sense Jesús. En Zola li hauria pogut dedicar a n'aquest home sense un àtom d'amor ni de pietat, les seves paraules: «Si estimessiu tot se fecondaria, tot brollaría sota el cel», ja que ell no va estimar mai, feendant només un llibre ignominiós i un hospital mercenari, on solament els més fills hi poden portar als seus pares vells i xacrosos. Durant la seva vida famosa i trascendental, no hi ha cap flor de perdó ni de reculliment. Ni Maria

de Magdala ni aquella Maria Egipciaca s'haurien salvat dels seus pecats per ell, ni Thais, aquella cortisana alexandrina, s'hauria convertit com ho feu amb l'abat Pafunci, ni com Sant Joan Crisóstom va llençar del mal camí a cap meretríu perduda per l'inconsciencia dels homes. Aquest prebère, en vida, mai hauria dit: «Jo no podrà ésser Deu, perquè la visió del món me trencaria el cor», ja que si ell hagués pogut manades de les celestials altures hauria trenyat el cor als que no acceptessin el seu reialme; perquè tampoc deuria saber, amb el seu procedir jesuític i malvat, aquesta llegenda cristiana: «Gloria en les altures i prosperitat en el plà», ell en el «plà» no més hi va fer que malvestats. Amb els seus fets en Víctor Hugo hauria pogut escriure uns altres «Miserales», posant un paralellisme amb aquell seu monsenyor Benvingut, veritable deixeble de Deu. No va fer ell prosélits per la religió cristiana, com no'n feren Sant Pere d'Arbués ni Sant Vicens Ferrer; no tenia ell, no, el cor ni l'ànima com d'aquell Sant Francesc d'Asís, per a qui tot lo creat per la mà divina li era un «germá»: germá llop, germá escorpit, germana aigua, germá sol, i com trovés algun insecte pel camí feia un tom per a no aixafar-la, en Sardà li hauria posat el peu mantant-lo amb la mateixa delectació com hauria fet amb un liberal... Com no feu tampoc com aquell Sant Martí, el de la capa protectora; ni com aquell Sant Francesc de Borja, amb felices conversions; ni com aquell Sant Joan de Deu, consolant desventures; ni a ésser un nou San Sebastià assetjat, li hauria rajat aigua-mel de les seves ferides...

En Eça de Queiroz diu: «No oblideu que Ell, a través de les valls serenes de Yen-Chou i sota les palmeres de Valurana, ens va ensenyar que la millor manera d'estimar-lo és que ns estimem tots que estimem tota la seva obra, fins les metzines i la roca dura i les arrels verinoses». En Sardà va oblidar això i va recordar-se molt bé de l'obra d'aquell Sant Pere que va començar a executar en el bosc de les oliveres, les violències de l'Iglésia, i interpretava, a la seva manera, lo que diu la Sagrada Escritura: «Eleveu cap a Deu els vostres cors

i mostreu els punys a vostres enemics». Aquest home a l'ésser a Roma en els temps antics, hauria oït la primera missa en les catacombes, que sigué no sols la cova de Roma, sino que, a la vegada, el subterrani del mon, com va escriure en Víctor Hugo. Per ell, per aquest capellà que ara deu cremar en una de les setantacinc divisions de l'infern, podem dir amb en Voltaire: «Tireu al foc l'arbre del cristianisme i escalfeu-se amb ell les mans», ja que ell sol era capaç de posar en pràctica lo que manava el jesuita Mariana en el seu llibre famós: «De rege et regis institutionis», que declara lícit l'homicidi contra el tirà que atenti contra l'Iglésia.

Per quest home que dels seus pecats no ha esperat ni l'hora de la mort per a empenyendir-se'n, com Sant Dimes; per aquest home que hauria vist amb vil fruició montar la guarda en els convents amb barbacanes, portant al pit la creu vermella dels cavallers templaris; per aquest home que a la defunció d'en Pi i Margall digué sarcàsticament que s'havia mort el més gran heretje; per aquest home que nosaltres els republicans, els liberals, els demagogos, els renegats, els jacobins, els heretges de tota la vida, havíem de fer lo que demanà propiament Sant Terenci, bisbe de Porto, que solicità que's gravés en la llosa del seu sepulcre el signe que's posava en la llosa dels parricidis, amb el desig de que'ls transeunts escupissin sobre la seva tomba; per aquest home que's digué Sardà i Salvany, el Judes sabadellenc, el nostre anatema més furiós, la nostra abominació més implacable, perquè ni ara mort sigui la seva memòria tan morbosa, tan corrosiva, tan miserable com fou la seva vida.

En Sardà i Salvany

Aquest periòdic no pot deixar trancórrer sense un detingut comentari la mort del prebère Sardà i Salvany, ocorreguda fa poc a Sabadell. La premsa falsament liberal ha occultat, amb hipocrisia, la significància d'aqueix coral enemic. Nosaltres li ajudarem a fer memòria.

En Sardà i Salvany era un home representatiu, com cap altra figura del catolicisme espanyol d'avui. Tenia una frexa lògica, qui ignorava absolutament les pietats i conciliacions. Era un plomífer sec, orfe d'esperit, i en el qual covaven en potència totes les crudeltats històriques del catolicisme. Poséu en Sardà i Salvany en temps d'un

(1) Per circumstàncies especials fins avui no podem dedicar el nostre ofici de difunts a l'autor de tantes companyes contra els amants del progrés. Si a totes les esglésies se diuen misses en son sufragi, bé podem els seus odiats resar-li una oració a la nostra manera.—N. de la R.

Ferrán III, d'un Felip II, d'un Carles II, i hauria eclipsat els Arbúes i Torquemada.

**

Era jo criatura. La meva ànima s'obria, tendrà i vibràtil, com una poncella sota l'aire i el sol. Començava a néixer en mí aquella gran frisana d'infinit qui és tota la meva vida superior. Sentia, en un revers de totes les coses, la presència divina. Les meves primeres lectures varen ésser exclusivament religioses, inspirades en un afany d'interrogació qui escorcollava en el fons de les apariències l'halé d'un Déu. Interiorment, jo'm sorprendia endrecant a les coses que trobava en el meu camí la pregunta de la Sulamita: «Haurieu vist passar al meu Estimat?»

Va ésser aleshores que va caure en mans meves l'opuscle d'en Sardá i Salvany *El Liberalismo es pecado*. Era un dia, passant distretament la vista pel mostrador d'una llibreria catòlica. El títol, rotund i clar, va sorprendre'm com una fuetada. Perque jo aleshores tenia ja la meva divinitat femenina, qui em protegia el somni en una ombra familiar: la Llibertat. El títol d'aquell llibret me senyalava una lluita a mort entre el Déu i la Deesa, entre la divinitat mascle i la femella. Hauria d'optar, varoït, entre l'un i l'altra? Vaig comprar el llibre; i ja a casa, vaig devorarlo d'una sola lectura...

L'efecte va ésser capital. Era veritat! El Liberalisme i l'Església eren incompatibles! El propi catolicisme s'havia tallat els ponts de la retirada. No hi havia conciliació possible. L'infalibilitat pontificia ens garantitzava contra els intents futurs d'acomodament de l'Església a les societats del pervindre; o, dit en altres termes, ens assegurava la mort de l'Església per impossibilitat d'acclimatació en els temps novells. El Liberalisme en bloc i en totes les seves manifestacions, estava condemnat *ex cathedra*. Els textes de les encíclicques eren palpitants, vivissims. El dubte no era permès!

I vetaqui que, serenament, vaig optar... No vaig optar per la Llibertat contra la Divinitat, sinó que vaig proclamar idolatria, falsa i perniciosa la pretinguda divinitat catòlica, i únicament adorable com a principi la Llibertat, esperit diví que's mou sobre les aigües i suscita les incessants creacions; la Llibertat, eternament invisible, incapç de petrificar-se en fórmula de dogma o en metàfora; i corrompre's com un estany en repòs o un cós en la sepultura.

I vaig sentir un reconfort de salut, com el qui acaba de sortir de l'ablució purificadora; i les coses, miraculosament, perderen el vel que m'ocultava llur naturalesa de divines...

**

Des d'aleshores odio coralment l'Església, però odio encara més aquesta turba de «sens ànima» qui han contribuït a falsificar la vegada a la Llibertat i el catolicisme, fent possible pràcticament l'absurda aliança; aqueixa gent que ha obert a les intrusions eclesiàstiques el nostre nom falsament sorgit de la Revolució.

He tingut odi, odi noble i cavalleresc, a l'Església com institució, trobant-me sempre disposat amb gust a creuar les meves armes amb les d'ella. Però, en canvi, he sentit una doble repugnància; repugnància contra l'eclesiastisme que ha acceptat una interessada cooperació amb aquell mateix liberalisme herètic, i repugnància contra els liberals qui han besat com esclaus la mà fuetejadora de l'Església, la mà qui acabava de proscritre's com a reprobs, senyalant-los a la vergonya i a la ira del poble. L'Església, posseidora del domini exterior de la societat, ha consentit en abandonar a un liberalisme prevaricator les engrunes del domini polític; i els governs, posseidors de la força coactiva i fruidors del poder retributiu, han abandonat a l'Església l'educació i la formació del poble, ja que això afavoria la conversió dels subdits en ovelles, sumises a tota autoritat.—Un mutual *do ut des*. Una doble vergonya.

**

Però en el llibre d'en Sardá i Salvany hi havia una cosa més trascendental que la claretat de les afirmacions irrebatibles. Hi havia una moral, además de la doctrina. Hi havia un programa de guerra contra el nou heretge, contra el liberal. Tots els periòdics d'esquerra haurien d'anar publicant, per a divulgar l'oprobri, aquelles pàgines infectes. Mai aqueix famós maquiavelisme jesuític, el si justifica els medis, haurà trobat més cínica expressió: «Si tiren contra vosaltres amb un arc o un fusell, no tiraran contra l'arma, sinó contra l'arquer, contra el fuseller. Així, contra el liberal, totes les ofenses són permeses. Ridiculitzeu els seus defectes, treieu a la llum les vergonyes de la seva vida privada, infamieu el seu nom i la seva casta! Procurieu isolat-lo de la societat o reduir-lo per fam. Aneu contra el peccador, i no ja contra el pecat! Rés de compassió! Una llarga tradició eclesiàstica abona aqueixa conducta. Els SS. PP. de l'Església i els seus més il·lustres polemistes no usaven d'altres termes en la lluita contra els heretges.»

Aquí teniu ben clara la filiació de l'home que

acaba de morir. El catolicisme, veient oscada la espasa vella de les seves expiacions, veient apagada la pira de les seves fogueres de canibal, mossegà, com un goç impotent, l'honor i la fama de l'adversari; les emprèn contra l'esperit, no poguent ja atacar el còs i martiritzar la carn. Una turba de polemistes vilissims és eixida de aquella suscitació; i nosaltres, els homes de les noves integritats, hem sentit, mil vegades, en els talons, el rosec d'aqueixa llopada.

**

Tal era el prebere Sardá i Salvany. Nosaltres, en la seva mort, hem de cantar-li les absoltes segons la norma dels seus propis concells; i molt més tenint en compte que la seva maldat no va estar merament en la vida privada, sinó en la pública, ja que el seu llibel és un padró d'ignomina voluntaria. Jo, personalment, com a ciutadà, vull rescatar ademés el pobre Ajuntament de la meva ciutat, qui votà, sacrilegament, un condon per la mort d'aquest home el mateix dia en que celebrava l'exaltació del venerable Azeárate a Rector honorari de la Universitat de Madrid. Vull cridar als ciutadans que passin davant la tomba d'en Sardá i Salvany: Caminant, desvia la vista; aquesta és la tomba de un infame!

GABRIEL ALOMAR.

(De *La Campana de Gracia*).

Sportula"

"ANTE LAS CENIZAS DE UN MAL HOMBRE"

Si alguien recordando Sabadell, me recordara tu vida y tu obra, quizás, quizás no me daría vergüenza vanagloriarme de ser de tu ciudad; pero si me llamara paisano tuy o me ofendería gravemente.

Yo no soy paisano de Sardá y Salvany; un hombre cuando su vida ha sido la de un malvado, muerto, es digno de que sus cenizas sean bajo la custodia de la guardia civil, guardándolas de las iras y de los furores de un pueblo.

Un hombre que no rectificó «El liberalismo es pecado», es digno en vida y en muerte de todos los insultos.

Como liberal y como hijo de Sabadell vaya el insulto más fulminante contra tí; me avergonzaría de que alguien creyese que mi silencio fuera adhesión a la manifestación de papanatas que toleró el «liberalismo» de mi pueblo. Fué un insulto que no debía tolerarse. Este si que fué uno de los *pecados* del liberalismo.

**

Menos mal, menos mal —repito— que entre nosotros hay quien gallardamente sabe protestar. Quien levantando la testa, dice:

—Cuando pases frente la tumba de ese «hombre», de ese infame, mira con odio... — Menos mal que por gloria nuestra, clarividencias como Alomar rugen desesperadamente estas blasfemias.

**

Menos mal que todavía quedan hombres que recuerdan el excelso personaje de «Gorki», que toda su vida llena de amargura, de llagas, de podredumbre, pueda sanarlas con mujer gozada por todo el mundo... y más tarde, robada la felicidad primera y única de la vida del personaje excelsa, por un bandido viejo, depósito de materia fecal, traficante en oro...

Y después, la venganza justición del que le habían robado la primera y única felicidad. El personaje de «Gorki» ahorcándolo

con sus manos-tenazas... Y después sin rastro la justicia...!

**

Y a través de los años el recuerdo de felicidad momentánea, que no será más, nunca más. Y por último el salivazo en la misma cruz que en el cementerio reza el nombre de aquel bandido viejo, depósito de materia fecal, traficante en oro...

Y por fin, satisfecho de su obra el personaje excelsa, camina adelante, adelante entre el silencio de la noche; satisfecho, con la cabeza levantada hasta rasgar las nubes.

Y pisa fuertemente la tierra cuando camina adelante, como si quisiera hundirla.

**

Y nosotros con Alomar y como el personaje excelsa, insultado y escupido... Y marchando adelante, adelante, pisando fuertemente la tierra como si también quisiéramos hundirla!... caminando por la tierra, adelante, pisando la tierra, pisando la tumba...

PLATÓN PEIG.

Barcelona 24 Enero de 1916.

... y a pesar de Lutero, después de la Reforma, España aún vive así; vive siendo católica y odiando al Cristianismo.

Porque catolicismo quiere decir maldad y estancamiento, quiere decir rencor contra lo que se eleva por encima de todo: la libre conciencia. Y mucho tiempo España vivirá en esta forma. Es decir, morirá, se pudrirá en sí misma, se enterrará a sí misma.

¡Cuántos siglos de ser la vergüenza de Europa, el estigma del mundo!

GORKIANO.

El gran prebere

Qui essent de Sabadell no recordarà a en Sardá i Salvany?

El recordo de molts anys enrera quant encare gosava de totes les forces de la vida. Alt, guapo, de mirada dolça i parlar atracció, caminar mesurat i la sotana i manté net i negre d'una negrera... com la de certes conciencies..., era el sacerdot mimat del sexe bell; tot un estol de damiseles anaven a depositar les negrures de la seva conciencia a n'el escollit. Era tan guapo, tan amable, sabia dir les coses d'un modo... be podia mereixer tal confiança!

Ell no s'imposava brutalment, es a dir, imperiosament; la seva ammonestació era persuassiva, indiscutible; era bò, d'una bondat intatxable, afable fins a l'extrem; els seus escrits reflexaven un cor angelical, tendre... d'una buidor... inconcebible en els temps d'ara. Era l'autor d'un llibret titolat «El liberalismo es pecado», quin reflexaba el profond estudi que tenia fet de lo que és liberalisme i de lo que és catolicisme. Un home com ell, bò i just, no podia escriurer altre cosa: tenia raó, el liberalisme i el catolicisme son incompatibles.

Aqueües son pàgines d'or; jo recomano sa lectura, és edificant.

Aquell llibre és un monument digne d'ell. La dolcesa del seu mirar no canviaba pas

quan algú s'atrevíà a anteposar-se a n'ell. Ell, mansament, amb tota bondat, sens inmutar-se, per sota má, valent-se de tots els medis que la confiança a ell conferida li daven, sabia fer la treveta... pobres dels que li feien nosa! benaventurats els que's posaven baix la seva tutela!... Ell res feia, era tan bò!

Lo que ha passat amb diferents rectors de Sant Félix els hi ha estat molt bé o sinó porque no's posaven incondicionalment a les seves ordres. Citaré tan sols dos o tres cassos.

Mossen Alsina va tenir el mal gust de morir-se i després de mort algunes males llengües varen fer correr que havia passat a'mellor vida a causa dels disgustos que li havia donat l'eximi doctor. Mossen Baltá procurà fugir de Sabadell i quan algú va preguntar-li perque havia obtat per un lloc de menys categoria i perque havia deixat nostra ciutat, respongué que, on hi havia un bisbe no hi cabia un rector. El Dr. Pere Pous, avui rector de l'església del Pi a Barcelona, quan algú pretenia que fer oposicions per a la parroquial de Sant Félix, ell es negà a fer-ho, obtant per la de Sant Miquel del Port a la Barceloneta. La seva negativa no tenia altre motiu que ell sabia com les gastava nostre malaurat doctor. De l'últim rector casi que ni caldria parlar-ne, aquest ha sigut d'accio i fort en la lluita.

En quant a ell, l'eximi doctor, sabia organitzar bé les coses, res se li escapava, sabia minuciosament com anaven tots els assumptes de les societats i particularment les progressives o polítiques que fan vida a Sabadell; ell coneixia sinó personalment, de nom, a tots els homes que pels seus fins li interessaven i feien més o menys ombra; ell era l'aranya de la gran trenyina que extensos fils per a lligar totes les forces活ives de nostra ciutat.

Ell donava disposicions; ell dirigia.

Qui com ell!

Encare recordo la dolcesa de son mirar, aquella figura esbelta, aquell caminar mesurat, aquell parlar melós, atractiu, aquella cara on hi resplandia bondat santa i amb els llavis somrients d'un somriure d'àngel.

Era tan bò!

Jo no diré pas com en Gabriel Alomar: «Caminant, desvia la vista; aquesta és la tomba d'un infame!»

Jo diré: Caminant, en aquesta tomba hi jau un angel de bondat catòlica; procura saber lo que ell era, mira la seva obra i veurás que la culpa no era pas d'ell de ser com era, sinó dels que dient-se lliberals l'adulaven i li feien esqueneta.

I dirás: Aquests lliberals no tenien vergonya ni sabien lo que era el ser-ho. Ell prou que ho sabia!

I pensarás: Quina llàstima que aquests no s'hagin mort i que ell estigués tant temps entre nosaltres!

E. T.

dien a la humanitat la perversió más refinada.

Sardà fué el hombre que educó a esa juventud de viceversas mal educados que convencidos de que siryen a Dios asesinan cual rufianes a sus semejantes entre las cuentas del rosario.

Fué el que considerando los principios de la fe como inalterables, indiscutibles e inviolables, aconsejó el insulto, la persecución, el martirio y el asesinato contra los que hicieran uso de la sublime facultad de conciencia.

Glorificador de la Inquisición condenó sin piedad ni misericordia a la conciencia humana privándola de la investigación y el raciocinio.

Fué la piqueta ruín, miserable e inhumana que quiso destruir el cuerpo o atrofiar el alma con los refinamientos más voluptuosos del martirio.

Ese ser despreciable, de estar a su alcance hubiera eclipsado al maldecido Torquemada, al que en la hoguera sacrificó a cien mil españoles acusados de herejía o de liberalismo, como dijo ese lobo disfrazado de pastor.

Si los excrementos del cuerpo humano no aprovecharan para fecundar la tierra, las generaciones deberían passar sobre la tumba de Sardà con el pantalón desabrochado.

Quizás hubiéramos callado, pero es mucha la farsa de que se cubrió su cadáver rodeandolo de una aureola de humildad y de santidad que cuadra mal al soberbio, al renoroso apologista del mal, al que intentó sentar al crimen en el trono de la justicia, al que predicó la saña y la crueldad como apostolado de caridad.

¡No: el equívoco no puede prosperar, ni crecer en el correr de los tiempos, no debe ser, no puede ser y no será, mientras aiente un pecho liberal de los que escaparon a sus deseos.

Veáñese los siguientes párrafos de su obra «*El Liberalismo es pecado*»:

El bien de todos los bienes es la divina gloria, como el prójimo de todos los próximos es para el hombre, su Dios. De consiguiente el amor que se debe a los hombres como próximos debe entenderse siempre supeditado al que debemos todos a nuestro común Señor.

Por su amor y servicio pues se debe (si es necesario) disgustar a los hombres se debe (si es necesario) herirlos y matarlos (advírtase la fuerza del parentesis) lo cual dice claramente el caso único en que exige tales sacrificios el servicio de Dios.

..... y como con arreglo a la ley se pueden ajusticiar hombres por infracción del código humano, puédese en sociedad católicamente organizada, ajusticiar hombres por infracción del código divino, en el que obliga este, en el fuero externo, lo cual justifica plenamente a la tan maldecida Inquisición. Todo lo cual (cuando tales actos sean necesarios y justos) son actos de virtud y pueden ser imperados por la caridad.»

Después de esto, y teniendo en cuenta que como dice en su misma obra, liberalismo es pecado y pecado de herejía, y es según él un atentado horroroso contra la fe de Dios, ya sabemos que fuerza tienen los paréntesis *si es necesario* con lo cual artadamente quiso atenuar el fallo de la conciencia pública y quizás engañar la propia.

Sus instintos triunfan descaradamente en sus escritos. ¡Maldición eterna contra él!

¡Liberales! ¡Humanidad! ¡guarda y ofrece a tus hijos un ejemplar de «*El Liberalismo es pecado*», para que aprendan a amar la libertad y aborrecer el crimen!.

¡Sardà y Salvany! tú lo has querido; por espíritu de justicia y de conservación no podemos olvidarte. Sobre tu tumba solo germinarán flores de maldición.

FRAY AMADO.

CACIQUISMO CLERICAL ⁽¹⁾

Los que habian supuesto que el caciquismo hacia de las suyas únicamente en el ancho campo de la política militante, han estado en un error. También en el vasto y confuso hormiguelo del clericalismo hay sus caciquillos repugnantes, que suponiéndose superhombres o super-sacerdotes, caen en la debilidad de imitar la conducta de los caciques políticos, y si estos procuran que el Alcalde del pueblo donde infectan con su baba venenosa, sea autómata para hacerle bailar al compás de la música que mejor les plazca, aquellos con sus imposturas logran que el Párroco de la iglesia parroquial, donde a la sensible huella de su pie crece la yerba de la discordancia, sea nombrado a su hechura y semejanza para poderse erigir el único, el indispensable, el indiscutible dueño del cotarro, el Sol donde giren a su alrededor todos los satélites con sotana, más o menos luminosos.

¡Ay del Alcalde que no se ablanda a la voz del cacique político! ¡Ay del párroco que no se humilla delante del cacique clerical!

Los primeros son destituidos a las pocas horas de la negativa; los segundos no son destituídos porque no llega a tanto el poder de los caciques con sotana; pero se ven vejados, injuriados, tiranizados ferozmente sin razón ni justicia, porque estas dos virtudes son incomprensibles por los virtuosos caciques clericales. De la primera podrian contarnos algo los diferentes alcaldes que hemos padecido en nuestra ciudad, de lo segundo, podria referirnos una historia tristísima el Párroco Arcipreste de San Félix de esta población, si se lo permitiera una terrible enfermedad que padece y cuya enfermedad se ha gravado por los disgustos que le ha ocasionado un cacique clerical, porque el clero de aquí, también tiene su, cacique tan repugnante como todos, y como todos batalidor incansable para demoler virtudes en tanto pueda lograr su objeto.

Y su objeto no es otro que exigirse el único, el indispensable, el indiscutible dueño del cotarro, el Sol donde giren a su alrededor

(1) Aquest article, que copiem integre per creure'l avui de gran oportunitat, va ésser publicat en un suplement extraordinari del nombre 126 del suprimit periòdic *El Imperial de Sabadell* corresponent al més de juny de l'any 1902.

Encar que'n aquest article no's dongui cap nom públicaument per referir-se en un fet que'n aquella època va remouer tota la conciencia pública, creírem que's nostres lectors endevinaran a qui se refereix.— N. de la R.

Sardà y Salvany

Es la primera vez que profano una tumba; confieso mi pasada debilidad. Mas hoy parece que se acumulan en mí todo el valor ofensivo y defensivo, y el recuerdo de los caídos bajo el peso de la maldad y el despotismo me impelen a escupir sobre la tumba de un reptil, para evitar que con el silencio o el respeto, a lo que de nada es digno, venga a labrar el pedestal donde más tarde se sentaría descaradamente ofen-

todos los sátelites con sotana, más o menos luminosos.

Porque un día el párroco arcipreste de San Félix, en uso de sus facultades y por no traicionar su conciencia y no desmentir su recto criterio, se negó autorizar las absurdas pretensiones del caciquillo, éste le juró una guerra a muerte, porque orgulloso como todos los caciques que andan por ahí, no puede sufrir que nadie le contradiga, aunque las contradicciones sean apoyadas por las leyes eclesiásticas, por que para él no hay más leyes que los absurdos de su entendimiento.

Y fiel a sus venganzas, ha esperado cebarse con el párroco de San Félix cuando la oportunidad le ha ofrecido ocasión de salir airoso; lo ha hecho precisamente ahora que el pobre se halla enfermo de gravedad, porque así no podrá defenderse con las energías que lo hubiera hecho al hallarse en su cabal salud.

¡Y como se ha aprovechado el bribonzuelo! ¡De qué manera tan infícu se está cebando con él! ¡De qué manera tan feroz le está tiranizando! Y el párroco, pobre, viejo, gravemente enfermo, aguantando forzosamente el chaparrón de iniquidades, en tanto que el cacique está saboreando el placer de la venganza.

Y esto es cruel, esto es inhumano, esto es infícu.

Pero ¡vive Dios! que el párroco de San Félix no ha de hallarse solo en sus desventuras. Nosotros, que hemos cometido el pecado de ser liberales, nos pondremos a su lado, no porque es párroco, no porque es cura, sino porque vemos en él el hombre viejo y enfermo atropellado indignamente; y como que la ley del fuerte contra el débil nos ha repugnado siempre, dicho está que ha de repugnarnos el atropello de que es víctima el nombrado párroco.

Ya vendrá dia que haremos historia.

Entretanto nos encaramos al cacique clérical para decirle: Tú que afectas una humildad hipócrita y has osado suponerte confidente de Dios, erigiéndote en doctor para abrir el camino de la impostura y de la iniquidad; tú que te has ofrecido protector de las monjas josefinas y de los misionistas del inmaculado corazón de María e intentas abrir en cada casa un convento y en cada esquina una iglesia; tú que te has atrevido decir que el liberalismo es pecado, porque los liberales no tienen como tú el corazón empedernido; tú que desde las columnas de *La Revista Popular* infectas con tu baba venenosa a todo lo que tiende al progreso y a la libertad de la conciencia humana; tú que recolectas gente de dudosa honradez para que negocien con la religión y empleas todas tus energías y todas tus facultades en perjudicar a tus semejantes.....

¡Maldito seas!

Per excés d'original deixem de publicar una

Crónica Barcelonina

del valent escritor Platón Peig, uns comentaris sobre la visita de MM. Pams i Brousse a la nostra ciutat i un valent article del vibrant publicista, En Angel Samblancat:

La legió extranjera

que publicarem en la vinent edició.

Sessió de l'Ajuntament

Baix la presidència de l'arcade de R. O. es reuni l'Ajuntament, en sessió ordinària dimarts passat, amb assistència dels senyors regidors de la minoria republicana, Peig, Martí, Enrich, Vilatobá i Llagostera i la majoria dretista.

Se llegí el dictámen de la Comissió de Governació, resolgent les dimissions dels regidors senyors Llagostera, Saret i Aragay, dels càrrecs de quart i sisé tinent d'arcade i subsindic respectivament.

La Comissió no admet les dimissions.

A petició del senyor Llagostera el dictámen queda vuit dies sobre la taula.

Se llegeix el dictámen de la Comissió de Foment proposant la obertura i explanació del carrer d'en Fernando Izard, on ha d'instalar-se la torre d'aigües.

El senyor Vilatobá demana que'l dictámen quedí vuit dies sobre la taula.

A la petició del senyor Vilatobá s'hi adhereixen els senyors Martí i Enrich i el dictámen queda sobre la taula.

El senyor Llagostera demana una llista de junes, comissions, hores de les mateixes, personal i altres, relacionades amb la vida del Municipi.

El senyor Martí demana una llista de tots els empleats municipals amb els honoraris respectius.

Seguidament s'aixeca la sessió.

Noves

Hem rebut del "Centre Excursionista de Catalunya", un programa dels concursos de Sports d'Hivern que's celebraran a Ribes, el pròxim mes de Febrer.

—Demà diumenge, tindrà lloc a la sala del Circol Republicà Federal, un expléndit ball de tarda a càrrec de la aplaudida Banda Martinense.

—Ha visitat nostra redacció, "Energia", setmanari republicà que's publica a Barcelona i que pel seu text vibrant i enèrgic, es fa digne de l'esforç de tant braus companys, que no desmaienc ni un moment en defensa de la causa republicana.

Amb molt gust queda establert el canvi.

—L'Ekskursa Fako d'"Aplec Esperanta Grupo" ens prega participem als seus socis i al públic en general que pròximament començarà la seva acostumada sèrie d'excursions d'hivern i que dintre d'uns dies s'anunciarà la primera.

—Per haver rebut tart el programa de la festa anyal del "Centre de Dependents del Comerç i de la Industria", no poguerem insertar-lo com era el nostre desig en el número passat.

Agraïm la deferència del "Centre" al invitar-nos per assistir al banquet que celebra anyalment.

Imprenta Sallent; Sant Quirze, 32 - Telèfon 520

Kiosc de Canaletes

Cervesa **E. Petry,**
S. EN C.

Exigeixis en els taps la marca del Representant

Gasseosa F. PANÉ

Se serveix a domicili

Rambla, 198

Latorre, 2

**SABATERIA
TOUS**

*Es la casa que ven el calçat més elegant
i més ben confeccionat a preus reduïts*